

การพัฒนาทะเบียนประวัติอาชญากรรม

วราปัติ สกุลไทย*

รองศาสตราจารย์ ดร.ธานี วรภัทร์**

บทคัดย่อ

ปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันมีความแตกต่างจากอาชญากรรมในอดีตที่ผ่านมา โดยการกระทำความผิดเป็นไปในรูปแบบที่รุนแรงมากขึ้น ทั้งลักษณะและวิธีการในการกระทำความผิด รวมทั้งมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ทำให้ยากต่อการป้องกันและปราบปราม ข้อมูลประวัติอาชญากรรม¹ จึงเป็นเครื่องมือสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้การดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเป็นไปได้ง่ายและสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการติดตามจับกุมตัวผู้กระทำความผิดให้ได้ผลและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนนำมาใช้ประโยชน์ในขั้นตอนการสืบสวนสอบสวน ข้อมูลประวัติอาชญากรรมจึงถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในทุกกระบวนการของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

วัตถุประสงค์ของการจัดทำข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรม ก็เพื่อประโยชน์ในด้านการสืบสวน ค้นหาตัวผู้กระทำความผิด เพื่อให้ทราบประวัติการต้องโทษของผู้กระทำความผิด การค้นหาตัวผู้หลบหนีคดี ใช้ประกอบการพิจารณาความผิด กำหนดบทลงโทษ ตลอดจนกำหนดวิธีการในการลงโทษผู้กระทำความผิดนั้น แต่อย่างไรก็ตาม ข้อมูลดังกล่าวจะมาสถาสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้จริงดังที่กล่าวมานั้น ก็จะต้องมีการบริหารจัดการข้อมูลทั้งหมดอย่างเป็นระบบ มีรูปแบบการจัดการที่ชัดเจน เป็นหนึ่งเดียว แต่ในปัจจุบันการจัดการข้อมูลดังกล่าวของประเทศไทยยังเป็นการดำเนินการที่แต่ละหน่วยงานต่างรับผิดชอบข้อมูลเฉพาะส่วนที่ตนมีและจำเป็นต้องนำมาใช้ประโยชน์แก่หน้าที่รับผิดชอบของตนเท่านั้น มิได้มีการบริหารจัดการข้อมูลดังกล่าวอย่างเป็นระบบ อีกทั้ง ยังไม่มีกฎหมายรองรับในเรื่องดังกล่าวนี้จะมีก็แต่เพียงระเบียบปฏิบัติภายในเฉพาะของแต่ละหน่วยงานเท่านั้น

การจัดทำข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรมของประเทศไทยในปัจจุบันยังไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์แก่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้ เนื่องมาจากการไม่มีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการในการจัดการข้อมูลต่าง ๆ อย่างเป็นรูปแบบ ประกอบกับไม่

* นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

** ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

¹ จาก ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาชญาวิทยา (น.136-142), โดยประธาน วัฒนวาณิชย์, 2546, กรุงเทพฯ: ประกายพริก.

มีหน่วยงานผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องนี้โดยตรง จึงทำให้ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรมมีอยู่ในลักษณะที่กระจัดกระจายตามหน่วยงานต่าง ๆ มีความมุ่งหมายในการจัดเก็บและนำมาใช้ที่แตกต่างกันออกไปไม่ได้คำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการจัดทำข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ ทำให้ขาดประสิทธิภาพในการนำไปใช้

ด้วยสาเหตุดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น จึงสมควรให้มีการร่างบทบัญญัติแห่งกฎหมายขึ้นมาใช้เพื่อกำหนดรูปแบบการพัฒนาข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรมแห่งชาติและกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อให้มีหน่วยงานที่หน้าที่รับผิดชอบในเรื่องการจัดการ ประสานงาน เชื่อมโยงข้อมูล ตรวจสอบข้อมูลของประวัติอาชญากรรมทุกประเภทให้เป็นข้อมูลอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยตรวจสอบข้อมูลให้มีความถูกต้องและเป็นปัจจุบัน มีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ แยกประเภทของข้อมูล คำนึงถึงมาตรฐานการให้ความคุ้มครองสิทธิแก่เจ้าของข้อมูล ตลอดจนหลักเกณฑ์การอนุญาตให้หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐใช้ข้อมูลที่ได้ทำการจัดเก็บไว้ ทั้งนี้เพื่อรองรับการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ ตลอดจนกำหนดขอบเขตการใช้อำนาจหน้าที่ของบุคลากรเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานภายในหน่วยงานไว้อย่างชัดเจนบังคับแก่การจัดการข้อมูลประวัติอาชญากรรมอย่างเป็นรูปแบบ โดยเฉพาะบุคลากรผู้ปฏิบัติงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้เปิดเผยข้อมูลแก่หน่วยงานอื่นของรัฐ ซึ่งจะต้องมีหลักเกณฑ์ที่เคร่งครัดในการอนุญาตให้เปิดเผยข้อมูล อีกทั้งมีการกำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการลบหรือทำลายข้อมูลประวัติอาชญากรรมสำหรับการกระทำความผิดบางประเภทความผิด โดยคำนึงถึงความร้ายแรงของความผิดที่ได้กระทำ พฤติกรรมของผู้กระทำความผิดว่าเป็นผู้กระทำความผิดติดนิสัยหรือไม่ ทั้งนี้ เพื่อให้โอกาสผู้กระทำความผิดกลับตนเป็นคนดีและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้โดยปกติ ซึ่งประเทศไทยเองก็ควรมีการสร้างระบบการคุ้มครองข้อมูลในทำนองนี้เช่นกัน ทั้งนี้เพราะข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่ในทะเบียนประวัติอาชญากรรมนั้นย่อมส่งผลกระทบต่อดำเนินชีวิต หน้าที่การงาน การประกอบอาชีพ และอาจทำให้ไม่ได้รับการยอมรับจากบุคคลทั่วไปในสังคม และอาจเป็นสาเหตุให้กลับมากระทำความผิดซ้ำอีก ซึ่งมีได้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษทางอาญา เมื่อได้กำหนดบทบัญญัติแห่งกฎหมายขึ้นมาใช้เพื่อกำหนดรูปแบบการจัดทำข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรมแห่งชาติอย่างชัดเจนแล้ว ย่อมส่งผลทำให้สามารถพัฒนาทะเบียนประวัติอาชญากรรมอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการอำนวยความยุติธรรมทางอาญาได้อย่างบูรณาการ

1. บทนำ

การจัดทำข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรมนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการสืบสวนสอบสวน ค้นหาตัวผู้กระทำความผิด เพื่อให้ทราบประวัติการกระทำความผิด การค้นหาตัวผู้หลบหนีคดี การพิจารณา

ความผิด การกำหนดบทลงโทษ ตลอดจนกำหนดวิธีการในการลงโทษผู้กระทำความผิดนั้น² เป็นต้น ซึ่งถือเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้การอำนวยความยุติธรรมและการสร้างความสงบเรียบร้อยเกิดขึ้นได้ในบ้านเมือง³ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันการดำเนินการบริหารจัดการเกี่ยวกับข้อมูลประวัติอาชญากรรมที่ประเทศไทยทำอยู่ยังมีอุปสรรคมากมาย เช่น ขาดประสิทธิภาพในการจัดเก็บข้อมูล⁴ การเชื่อมโยงข้อมูลกันระหว่างหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้อง การนำข้อมูลประวัติอาชญากรรมไปใช้ในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งยังไม่มีกฎหมายบังคับใช้ การดำเนินการในส่วนนี้จึงขาดหลักเกณฑ์และมาตรการต่าง ๆ อันจะช่วยทำให้การจัดการข้อมูลมีประสิทธิภาพ และในขณะเดียวกันก็อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิของเจ้าของข้อมูลได้

นอกจากการไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับใช้ในเรื่องการจัดการข้อมูลประวัติอาชญากรรมแล้ว อุปสรรคสำคัญอีกประการหนึ่ง ได้แก่ การไม่มีหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องนี้โดยตรง กล่าวคือ ไม่มีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบไว้ในที่เดียวกัน การจัดทำข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรมในประเทศไทยในปัจจุบันยังเป็นไปในลักษณะที่แต่ละหน่วยงานทำการบันทึกไว้เฉพาะส่วนที่หน่วยงานตนมีหน้าที่เกี่ยวข้องและมีไว้เฉพาะเพื่อนำมาใช้เป็นประโยชน์สำหรับภายในหน่วยงานตนเท่านั้น โดยจะมีหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ทำหน้าที่และรับผิดชอบจัดเก็บ รวบรวมข้อมูลอยู่ 4 หน่วยงานหลัก ๆ ด้วยกัน ซึ่งได้แก่

1) สำนักงานตำรวจแห่งชาติจะมีกองทะเบียนประวัติอาชญากร มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการให้ความสนับสนุนข้อมูล เก็บ รวบรวม บันทึกเรื่องราวรายละเอียดต่าง ๆ ของผู้กระทำความผิด รวมทั้งตรวจสอบบุคคลและสิ่งของที่เกี่ยวข้องในคดีอาญา เพื่อการสืบสวนสอบสวนและป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

2) กรมคุมประพฤติ จะมีศูนย์ทะเบียนประวัติผู้กระทำความผิด มีหน้าที่หลักเกี่ยวกับการบันทึก เก็บข้อมูลในส่วนของการดำเนินการสืบเสาะและพินิจ ควบคุมและสอดส่องแก้ไขฟื้นฟูและสงเคราะห์ผู้กระทำความผิดในชั้นก่อนฟ้อง ชั้นพิจารณาคดีของศาล และภายหลังที่ศาลมีคำพิพากษาตามที่กฎหมายกำหนด

3) ศาลยุติธรรม จะมีการจัดเก็บ รวบรวมข้อมูลผู้กระทำความผิดในรูปแบบของสารบบทะเบียนคดี

---

² จาก กฎหมายบังคับโทษจำคุกในประเทศไทย : การบังคับโทษจำคุก (น. 31-35). โดยธานี วรภัทร์, 2552, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน.

³ ความหมายของคำว่านิติธรรม. โดยกำหนด โสภณวสุ. สืบค้นจาก <http://www.patuncity.com/upload/1307476549>.

⁴ จาก อาชญาวิทยาและงานสังคมสงเคราะห์ (น. 32-36). โดยสุดสงวน สุธีสร, 2543, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

4) กรมราชทัณฑ์ ก็ได้มีการจัดเก็บ รวบรวมข้อมูลผู้ต้องขังไว้แยกต่างหากในลักษณะเช่นเดียวกับหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งการจัดเก็บข้อมูลของกรมราชทัณฑ์เรียกว่าทะเบียนประวัติผู้ต้องขัง

จะเห็นได้ว่าระบบการจัดการข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประวัติอาชญากรรมของประเทศไทยมีลักษณะที่แตกต่างจากระบบการจัดการข้อมูลของประเทศต่าง ๆ อย่างมาก และเห็นได้ชัดเจนว่ามีลักษณะการทำงานที่แยกออกจากกันอย่างสิ้นเชิงไม่มีการทำงานในรูปแบบบูรณาการเป็นหนึ่งเดียวกันเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณ บุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ในบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นไปอย่างล่าช้า ยุ่งยากซับซ้อน และก่อให้เกิดภาระค่าใช้จ่ายจำนวนมากโดยไม่จำเป็น และในขณะเดียวกันหากพิจารณาในแง่ของการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของเจ้าของข้อมูลอาจเป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพของเจ้าของข้อมูลเกินกว่าความจำเป็นที่จะต้องนำมาใช้เพื่อประโยชน์แก่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาอีกด้วย

จากการศึกษาพบว่าการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการข้อมูลประวัติอาชญากรรมของประเทศไทยมีรูปแบบที่แตกต่างกับประเทศต่าง ๆ โดยสิ้นเชิง ไม่ว่าจะเป็นสาธารณรัฐฝรั่งเศส สหราชอาณาจักร ประเทศสหรัฐอเมริกา และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ก็ล้วนแล้วแต่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ใช้บังคับแก่การจัดทำทะเบียนประวัติอาชญากรรมทั้งสิ้น และทุกประเทศที่กล่าวมาก็มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการจัดเก็บบันทึกข้อมูล หน่วยงานเกี่ยวกับข้อมูล และรับผิดชอบทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการข้อมูลประวัติอาชญากรรมโดยตรง กล่าวคือ

สาธารณรัฐฝรั่งเศสมีการบัญญัติหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเรื่องทะเบียนประวัติอาชญากร (Casier Judiciar) ไว้ชัดเจนในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยมีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ รูปแบบของการจัดเก็บข้อมูล การเปิดเผยข้อมูล การลบข้อมูล ตลอดจนมีบทกำหนดโทษสำหรับผู้ทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติดังกล่าวไว้อย่างชัดเจน และมีการจัดทำข้อมูลด้วยระบบคอมพิวเตอร์โดยข้อมูลดังกล่าวมีการจัดรวมไว้ในที่เดียวกันโดยมีการจัดตั้งเป็น “ศูนย์ทะเบียนประวัติเกี่ยวกับคดีแห่งชาติ” ซึ่งทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางทะเบียนประวัติของสาธารณรัฐฝรั่งเศส ยิ่งไปกว่านั้น ในปัจจุบันศูนย์ทะเบียนประวัติเกี่ยวกับคดีแห่งชาติของสาธารณรัฐฝรั่งเศสยังได้รับความไว้วางใจและใช้เป็นศูนย์ข้อมูลประวัติอาชญากรเกี่ยวกับคดียุโรปแห่งชาติอีกด้วย ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าศูนย์ทะเบียนประวัติเกี่ยวกับคดีแห่งชาติของสาธารณรัฐฝรั่งเศสนี้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเป็นที่ยอมรับในเรื่องระบบการจัดเก็บ รวบรวมและรักษาข้อมูลประวัติอาชญากรที่มีประสิทธิภาพสูงจนเป็นที่น่าเชื่อถือไว้วางใจได้ และได้รับการยอมรับตลอดไปยังประเทศใกล้เคียงในภาคพื้นเดียวกันด้วย นอกจากนี้สาธารณรัฐฝรั่งเศสยังมีรูปแบบการจัดเก็บข้อมูลที่พิเศษกว่าประเทศอื่น ๆ กล่าวคือ จะมีการแบ่งประเภทข้อมูลออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การจัดเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติทั่วไป และการจัดเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติพิเศษ ซึ่งแต่ละประเภทจะมีจัดเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนวิธีการอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับข้อมูลที่แตกต่างกันออกไป และยังสามารถทำการ

แบ่งแยกการจัดเก็บข้อมูลออกเป็นหลายระดับ⁵ เพื่อประโยชน์ในการประสานงานในด้านข้อมูลกับบุคคลหรือหน่วยงานอื่นไว้อีกด้วย ทั้งนี้ การแบ่งแยกการจัดเก็บข้อมูลออกเป็น 3 ระดับดังกล่าวเป็นการจำแนกความสำคัญของข้อมูลที่อาจเปิดเผยได้ แก่บุคคลหรือหน่วยงานอื่น ๆ ว่าข้อมูลใดสามารถเปิดเผยให้แก่บุคคลใดหรือหน่วยงานใดได้บ้างนั่นเอง ซึ่งย่อมทำให้การนำข้อมูลไปใช้ ไม่เกิดปัญหาและไม่ส่งผลกระทบต่อเจ้าของข้อมูลอันเป็นการให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพแก่เจ้าของข้อมูลอย่างเพียงพอ

สหราชอาณาจักรมีการบัญญัติกฎหมาย The Criminal law Act of 1967 ซึ่งวางหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดทำและรวบรวมข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรแห่งชาติ โดยเฉพาะอย่างละเอียด ส่วนการจัดระบบการทะเบียนประวัติอาชญากรในสหราชอาณาจักรนั้น แบ่งออกเป็น ประเทศอังกฤษจะอยู่ในความรับผิดชอบของ The National Identification Bureau (NIB) ซึ่งข้อมูลจะถูกจัดเก็บไว้ในระบบ The National Collection of Criminal Records ส่วนในสกอตแลนด์ (Scotland) และไอร์แลนด์เหนือ (Northern Ireland) จะมีสำนักงานทะเบียนประวัติอาชญากรของตนเองแยกต่างหาก ซึ่งแม้ว่าจะยังมิได้มีการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกันเท่ากับในสาธารณรัฐฝรั่งเศสแต่ก็เห็นได้ว่าในแต่ละประเทศในสหราชอาณาจักรก็ยังคงมีหน่วยงานผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรไว้เป็นศูนย์กลางเพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบในประเทศของตนได้อย่างบูรณาการ

ประเทศสหรัฐอเมริกามีการบัญญัติกฎหมาย The Law Enforcement Assistance Act of 1965 ที่ใช้บังคับโดยตรงแก่การจัดทำข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรม และยังมีกฎหมายที่บัญญัติขึ้นสำหรับการคุ้มครองและรับรองสิทธิของเจ้าของข้อมูลไว้โดยเฉพาะอีกด้วย ได้แก่ The Security Clearance Information Act โดยบัญญัติห้ามมิให้ทำการเปิดเผยข้อมูลในทะเบียนประวัติอาชญากร เว้นแต่เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาหรือประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐเท่านั้น และยังมีข้อยกเว้นอยู่ในกฎหมาย The Immigration Reform Act ที่อนุญาตให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลต่างด้าวที่มีประวัติการกระทำความผิดอาญา สำหรับใช้ประโยชน์ในการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นพลเมืองของประเทศ⁶ ได้เท่านั้น ส่วนหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการข้อมูลโดยตรงของประเทศสหรัฐอเมริกา ก็จะมีศูนย์ข้อมูลอาชญากรแห่งชาติ The National Crime Information Center (NCIC) ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เรียกว่า The Identification Division ของสำนักงานสืบสวนสอบสวนกลาง (FBI)⁷

⁵ The French Code Of Criminal Procedure Article 774.

⁶ From *Criminal Records* (pp. 61-64), by Bill Heberton and Terry Thomas, 1993, Great Britain : Athenaeum Press Ltd.

⁷ Ibid.

สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีการบัญญัติหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูล การใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ วัตถุประสงค์ของการป้องกัน การจัดเก็บ และการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์แก่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาในขั้นตอนต่าง ๆ การให้สิทธิในการเผยแพร่ข้อมูล การรักษาข้อมูล การลบข้อมูล ตลอดจนบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองการถูกละเมิดข้อมูลดังกล่าวด้วย ซึ่งมาตรการทั้งหมดนี้ถูกบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

จะเห็นได้ว่าในต่างประเทศจะมีมาตรการในการจัดทำข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรมในรูปแบบที่ชัดเจน เป็นระบบ มีกฎหมายรองรับ และมีการประสานงานข้อมูลผ่านทางหน่วยงานผู้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบเพียงหนึ่งเดียว การจัดเก็บข้อมูลและการเปิดเผยข้อมูลไปยังที่ต่าง ๆ จึงสามารถควบคุมได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการทำงานกันเป็นเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง เกิดความโปร่งใสและเป็นที่น่าพอใจได้ว่าข้อมูลดังกล่าวจะได้รับการเก็บรักษาไว้เพื่อใช้ในการบริหารงานยุติธรรมทางอาญาเท่านั้น จะไม่ถูกนำไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัวอย่างอื่น ซึ่งนอกจากจะทำให้การดำเนินการในกระบวนการยุติธรรมมีประสิทธิภาพสูงสุดแล้วยังสามารถให้ความคุ้มครองและรับรองสิทธิเจ้าของข้อมูลได้อย่างเพียงพออีกด้วย อันนำไปสู่การพัฒนาทะเบียนประวัติอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การจัดเก็บ บันทึกข้อมูล การนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์หรือเปิดเผยด้วยวิธีใด ๆ ตลอดจนการลบข้อมูลออกจากประวัติอาชญากรรม ย่อมมีผลกระทบต่อทั้งในด้านดีและผลเสียด้วย การพิจารณามาตรการในการกำหนดหลักเกณฑ์เรื่องต่าง ๆ เพื่อการจัดระเบียบข้อมูลสำหรับการจัดทำทะเบียนประวัติอาชญากรรม จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งทั้งในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและในเรื่องการคุ้มครองสิทธิของเจ้าของข้อมูล อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบัน การดำเนินการบริหารจัดการเกี่ยวกับข้อมูลประวัติอาชญากรรมที่ประเทศไทยทำอยู่นับว่ายังไม่มีความเหมาะสมและเป็นการดำเนินงานในรูปแบบที่แตกต่างจากนานาอารยประเทศอยู่ค่อนข้างมาก จึงสมควรมีการปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารจัดการข้อมูลประวัติอาชญากรรมเสียใหม่ ประกอบกับสมควรให้มีการบัญญัติกฎหมายขึ้นรองรับในเรื่องดังกล่าวนี้ด้วย เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นของการปรับปรุงและพัฒนาให้ประเทศไทยมีระบบการจัดการข้อมูลเกี่ยวกับประวัติอาชญากรรมที่ดีและมีประสิทธิภาพสามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการอำนวยความสะดวกยุติธรรมและบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้อย่างบูรณาการ และเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปสู่การพัฒนาทะเบียนประวัติอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกับประเทศต่าง ๆ กล่าวคือ

(1) ผลักดันให้มีการออกกฎหมายขึ้นเพื่อกำหนดรูปแบบการจัดตั้งศูนย์กลางข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรมแห่งชาติและกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์กลางข้อมูล

ทะเบียนประวัติอาชญากรรมแห่งชาติ แนวทางการบริหารงาน ตลอดจนอำนาจหน้าที่ของบุคลากร เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานภายในหน่วยงานไว้อย่างชัดเจน กล่าวคือ

(1.1) กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์กลางข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรมแห่งชาติ เพื่อให้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องเกี่ยวกับการจัดการประสานงาน เชื่อมโยงข้อมูล ตรวจสอบข้อมูลประวัติอาชญากรรมทุกประเภทให้เป็นข้อมูลอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อประโยชน์ในด้านการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบอย่างบูรณาการ การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ใช้ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรม การคุ้มครองและรักษาลิทธิของเจ้าของข้อมูลอย่างเป็นธรรมและเป็นไปตามมาตรฐานสากลว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนทางอาญาของผู้ต้องขัง

(1.2) กำหนดแนวทางการบริหารงาน ในสาระสำคัญคือ ตรวจสอบข้อมูลให้มีความถูกต้องและเป็นปัจจุบัน มีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ แยกประเภทของข้อมูลโดยคำนึงถึงมาตรฐานการให้ความคุ้มครองสิทธิแก่เจ้าของข้อมูล ตลอดจนหลักเกณฑ์การอนุญาตให้หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐใช้ข้อมูลที่ได้ทำการจัดเก็บไว้ ทั้งนี้เพื่อรองรับการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ ตั้งแต่ขั้นสืบทราบการกระทำความผิด ชั้นจับกุม สอบสวนความผิด การพิจารณาพิพากษาอรรถคดี การกำหนดโทษ การบังคับโทษ รวมไปถึงขั้นตอนภายหลังพ้นโทษแล้ว ที่มีความจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลประวัติอาชญากรรมในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข ระยะเวลาในการลบข้อมูลประวัติอาชญากรรมออกจากทะเบียนประวัติอาชญากรรมของศูนย์กลางทะเบียนประวัติอาชญากรรมแห่งชาติไว้อย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงประโยชน์อันจำเป็นต่อการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาประกอบกับมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้กระทำความผิดอาญาให้สมดุลกัน ไม่กระทบต่อด้านใดด้านหนึ่งจนมากเกินไป ซึ่งหากมีการจัดการข้อมูลให้มีความถูกต้องและทันต่อสภาพการณ์ปัจจุบันและมีระบบการจัดเก็บรักษา นำไปใช้ ตลอดจนการทำลายข้อมูลที่มิรูปแบบที่ชัดเจนก็ย่อมจะทำให้การดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยมีความชัดเจน โปร่งใส และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

(1.3) อำนาจหน้าที่ของบุคลากรเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานภายในศูนย์กลางข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรมแห่งชาติ ซึ่งในเรื่องนี้จะต้องมีกฎหมายวางหลักเกณฑ์กำหนดขอบเขตการใช้อำนาจหน้าที่ในแต่ละส่วนงานไว้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะบุคลากรผู้ปฏิบัติงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้เปิดเผยข้อมูลแก่หน่วยงานอื่นของรัฐเพื่อใช้ในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งจะต้องมีหลักเกณฑ์ที่เคร่งครัดในการอนุญาตให้เปิดเผยข้อมูล ประกอบกับต้องมีหลักเกณฑ์ประกอบการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ด้วยเพื่อเป็นการสร้างมาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในศูนย์กลางข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรมแห่งชาติให้มีความน่าเชื่อถือ เป็นที่ไว้วางใจ และมีรูปแบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

(2) การที่จะพัฒนากระบวนการจัดระเบียบข้อมูลเพื่อการจัดทำทะเบียนประวัติอาชญากรรมนี้ ควรเริ่มต้นเสียจากการร่วมมือกันหลาย ๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ โดยสมควรมีการจัดตั้งศูนย์กลางข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรมแห่งชาติให้เป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรมโดยเฉพาะแต่เพียงหน่วยงานเดียว โดยจะมีหน้าที่เกี่ยวกับการรับแจ้งข้อมูลประวัติอาชญากรรม แล้วทำการตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องก่อนจะนำมาจัดเก็บบันทึกข้อมูลลงสารบบทะเบียนประวัติอาชญากรรมของหน่วยงาน และการประสานงานและส่งออกข้อมูลไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่มีความจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลดังกล่าวในการดำเนินการ เช่นเดียวกับที่ประเทศต่าง ๆ ตามที่ได้ทำการศึกษามาก็ย่อมจะทำให้เกิดการดำเนินงานที่เป็นระบบ ไม่ซ้ำซ้อนกัน ไม่สิ้นเปลืองงบประมาณ และบุคลากร อีกทั้งยังเป็นการสร้างความร่วมมือกันระหว่างแต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในการทำหน้าที่ได้อย่างบูรณาการและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นด้วย

(3) ในการจัดเก็บและบันทึกข้อมูลประวัติอาชญากรรม ควรจะมีการแบ่งแยกลักษณะหรือประเภทของการจัดเก็บข้อมูลไว้ด้วย กล่าวคือ แบ่งแยกการจัดเก็บข้อมูลออกเป็นประเภทที่มีความละเอียดมากและไม่ควรถูกเปิดเผยเนื่องจากอาจส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของเจ้าของข้อมูลนั้น กับการจัดเก็บข้อมูลประเภทข้อมูลทั่วไปที่อาจเปิดเผยได้และไม่เป็นการกระทบต่อสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลมากเกินไป เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการจัดเก็บและการนำข้อมูลมาใช้ และในขณะเดียวกันก็เป็นการให้ความคุ้มครองสิทธิเจ้าของข้อมูลอย่างเป็นธรรม ซึ่งเป็นไปในลักษณะรูปแบบเดียวกับการจัดเก็บข้อมูลในสาธารณรัฐฝรั่งเศสนั่นเอง

(4) การนำข้อมูลประวัติอาชญากรรมไปใช้ประโยชน์ก็ควรจะเริ่มต้นจากการแบ่งประเภทการจัดเก็บและบันทึกข้อมูลไว้ตามลำดับความสำคัญเป็นหลายระดับ เพื่อประโยชน์ในการเปิดเผยข้อมูลออกสู่หน่วยงานภายนอกที่มาขอไปเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินการต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานนั้น ๆ ให้กระทบกระเทือนสิทธิเสรีภาพของเจ้าของข้อมูลน้อยที่สุดที่จะเป็นไปได้ ทั้งนี้เพื่อรักษาความมั่นคงและความปลอดภัยของประเทศ ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในบ้านเมือง และเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งการแบ่งประเภทข้อมูลตามลำดับความสำคัญเพื่ออนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ข้อมูลประเภทใดออกสู่หน่วยงานใดได้หรือไม่เพียงใดนั้น เป็นไปตามรูปแบบการบริหารจัดการข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรมของศูนย์ทะเบียนประวัติเกี่ยวกับคดีแห่งชาติของประเทศฝรั่งเศสนั่นเอง ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวจะต้องมีข้อกำหนดหรือบทบัญญัติแห่งกฎหมายมารองรับและกำหนดประเภทและรูปแบบการจัดเก็บข้อมูลตามลำดับความสำคัญ รวมถึงกำหนดบทลงโทษสำหรับการนำข้อมูลผิดประเภทออกเปิดเผยแก่หน่วยงานที่ไม่มีสิทธิขอใช้ข้อมูลนั้น เพื่อให้มีมาตรการบังคับอย่างจริงจังอันจะเป็นการสร้างมาตรฐานการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ น่าเชื่อถือและเป็นที่

ไว้วางใจ อีกทั้งยังสามารถให้ความคุ้มครองป้องกันสิทธิของเจ้าของข้อมูลให้ถูกกระทบกระเทือนน้อยที่สุดเท่าที่จำเป็นเท่านั้น

(5) ควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการลบหรือทำลายข้อมูลประวัติอาชญากรรมสำหรับการกระทำความผิดบางประเภทความผิด โดยคำนึงถึงความร้ายแรงของความผิดที่ได้กระทำ พฤติกรรมของผู้กระทำความผิดว่าเป็นผู้กระทำความผิดติดนิสัยหรือไม่ ทั้งนี้ เพื่อให้โอกาสผู้กระทำความผิดกลับตนเป็นคนดีและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้โดยปกติ จากการศึกษาพบว่าในต่างประเทศที่มีการจัดตั้งศูนย์กลางทะเบียนประวัติอาชญากรรมจะมีการจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบภายใต้หลักเกณฑ์ที่มีกฎหมายรองรับ รวมถึงกำหนดหลักเกณฑ์การลบข้อมูลไว้ด้วย หากแต่รายละเอียดอันเป็นเงื่อนไขที่จะลบข้อมูลออกจากทะเบียนประวัติอาชญากรรมของแต่ละประเทศก็มีความแตกต่างกันออกไป ซึ่งคำนึงถึงสภาพความร้ายแรงของความผิดที่กระทำและผลกระทบอันเกิดแก่สังคมโดยรวมเป็นหลัก ประเทศไทยเองก็ควรมีการสร้างระบบการคุ้มครองข้อมูลในทำนองนี้เช่นกัน ทั้งนี้เพราะข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่ในทะเบียนประวัติอาชญากรรมนั้นย่อมส่งผลกระทบต่อในทางลบแก่การดำเนินชีวิต หน้าที่การงาน การประกอบอาชีพ และอาจทำให้ไม่ได้รับการยอมรับจากบุคคลทั่ว ๆ ไปในสังคม ไม่สามารถเข้ากับคนในสังคมได้ และอาจส่งผลไปถึงการที่ผู้นั้นไม่อาจกลับตัวเป็นพลเมืองดีของสังคมได้ อันจะเป็นสาเหตุให้กลับมาก่อทำความผิดซ้ำอีก ซึ่งหากเป็นเช่นนี้ก็ย่อมเป็นเรื่องที่มิได้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษทางอาญา

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

กำหนด โสภณวสุ. ความหมายของคำว่านิติธรรม. สืบค้นจาก <http://www.patuncity.com/upload/1307476549>.

ธานี วรรณภักดิ์. (2552). กฎหมายบังคับโทษจำคุกในประเทศไทย : การบังคับโทษจำคุก (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน.

ประธาน วัฒนวาณิชย์. (2546). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาชญาวิทยา (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประกายพริก.

สุดสงวน สุธีสร. (2543). อาชญาวิทยาและงานสังคมสงเคราะห์ (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภาษาต่างประเทศ

The French Code Of Criminal Procedure .

Bill Heberton and Terry Thomas. (1993). *Criminal Records*. Great Britain : Athenaeum Press Ltd.